

Erityistä ja varhaista tukea vaativien lasten kuntouttavan varhaiskasvatuksen maksuttomuus

50/02.05.00/2020

SITLA 18.02.2020 § 26

Varhaiskasvatukseen on Suomessa oikeus kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla. Vuotta ennen koulunaloitusta niin ikään kaikki lapset ovat oikeutettuja 20 viikkotunnin esiopetukseen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja määrittää Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki (1503/2016). Lain mukaan maksu määritellään perheen tulojen ja koon perusteella. Em. perustein asiakasmaksu voi olla nolla euroa, jolloin siis palvelu on perheelle maksutonta (ns. 0-maksu). Forssassa 0-maksuluokan perheitä oli kuluvan vuoden tammikuussa 201 varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärän ollessa 580 perhettä.

Esiopetus on kaikille perheille maksutonta ja viimeisten varhaiskasvatuksen toimintavuosien ajan kunnat ovat voineet hakeutua myös viisivuotiaiden lasten osalta kahdenkymmenen viikkotunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun. Kaiken kaikkiaan kunta voi halutessaan päättää huojennuksesta lain mukaisiin asiakasmaksuihin tai maksuttomuudesta mille hyvänsä ikäluokalle ja lapsiryhmälle. Forssassa päätökset em. kaltaisesta viisivuotiaiden maksuttomuudesta on tehty viimeisten kahden toimintavuoden osalta.

Erityistä tukea vaativilla kehitysvammalain piiriin kuuluvilla vammaisilla lapsilla on oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen silloin, kun varhaiskasvatuksen katsotaan olevan heille kuntouttavaa toimintaa (Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaki, 734/1992). Ko. lasten osalta maksuttomuus koskee heidän varhaiskasvatuksessa käyttämää aikaa kokonaisuudessaan.

Forssassa on jo yli kymmenen vuoden ajan ollut käytäntö, jossa myös muiden kuin kehitysvammaisten varhaista tukea vaativien lasten varhaiskasvatus on maksutonta, jos huoltajilla on esittää terveydenhuollon asiantuntijan suositus lapsensa kuntouttavan varhaiskasvatuksen tarpeesta. Oikeuden maksuttomuuteen on todentanut johtava varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ko. lasten lukumäärä on viime vuosina ollut noin kaksikymmentä lasta toimivuositain.

Alkuvuonna 2020 tehtyjen kyselyjen mukaan muiden kuin kehitysvammaisten varhaista tukea vaativien lasten varhaiskasvatuksen maksuttomuudesta on kunnissa erilaisia käytänteitä. Esimerkiksi Kanta-Hämeen kunnista Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi myöntävät

maksuttoman varhaiskasvatuksen vain kehitysvammaisille lapsille, joilla on erityishuolto-ohjelma (EHO). Hämeenlinnassa ja Tammelas-
sa voidaan maksuttomuuden myöntämisessä käyttää harkintaa
asiantuntijalausunnon osoittaman lausunnon perusteella. Jokioisilla
em. lausunnon perusteella varhaiskasvatus on aina maksutonta.

Koska perheiden jaksaminen ja kokonaistaloudelliset tilanteet vaihte-
levat, voi heidän kykynsä selviytyä varhaiskasvatuksen asiakasmak-
suista alentua hyvinkin eri syistä. Perheiden yhdenvertaisen kohtelun
huomioiden on erilaisten kohderyhmien yleisesti määriteltäisiin
asiakasmaksuhojennuksiin suhtauduttava harkiten. Varhaista tukea
vaativien lasten kuntouttavasta varhaiskasvatuksesta annettava
maksuhojennus on perusteltua muun muassa ennaltaehkäiseväi-
syyden, varhaisen tuen positiivisen koulupolkumerkityksen sekä haa-
voittuvammassa asemassa olevien lasten huomioinnin perusteella.
Esiopetuksen ja viisivuotiaiden varhaiskasvatuksen maksuttomu-
den määrittelyä kahteenkymmeneen viikkotuntiin voidaan kuitenkin
näiltäkin osin pitää maksuttomuuden rajana ja siten myöntää jatkos-
sa ko. kuntouttavan varhaiskasvatuksen osalta maksuttomuus myös
samalle tuntimäärälle. Koska 20 viikkotunnin maksuttomuus koskee
jo kaikkia esioppilaita ja 5-vuotiaita varhaiskasvatuksen palvelujen
piirissä olevia lapsia (pois lukien avoimen varhaiskasvatuksen
palvelut), jatkossa maksuttomuus varhaisen tuen ja kuntouttavan
varhaiskasvatuksen osalta koskisi 1-4 –vuotiaita lapsia. Luonnolli-
sesti varhaiskasvatuspalvelun kokonaistarpeen määrittävät huoltajat
ja palvelua tarjotaan aina em. palvelutarpeen mukaan.(TK)

Sivistysjohtaja: Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta päättää, että

1. Kehitysvammalain piiriin kuuluvilla vammaisilla lapsilla on oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen silloin, kun varhaiskasvatuksen katsotaan olevan heille kuntouttavaa toimintaa. Ko. lasten osalta maksuttomuus koskee heidän varhaiskasvatuksessa käyttämää ai-
kaa kokonaisuudessaan.
2. Varhaista tukea tarvitseville 1-4 –vuotiaille lapsille (pois lukien ke-
hitysvammalain piiriin kuuluvat vammaiset lapset), joilla on tervey-
denhuollon asiantuntijan kuntouttavaa varhaiskasvatusta suositteli-
va lausunto, myönnetään 20 viikkotuntia maksutonta varhaiskasva-
tusta 1.8.2020 alkaen.

Päätös: Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta hyväksyi päätösesityksen.